

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра музично-практичної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКИЙ КЛАС

підготовки бакалавра
спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітньої програми «Музичне мистецтво»

УДК 78.0.616.432.378
ББК 85.315.4+74.484
Р 58

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 5 від 21 лютого 2018 р.)*

Рецензенти:

Шиманський П.Й. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музично-практичної підготовки факультету культури і мистецтв СНУ імені Лесі Українки;

Чепелюк В.А. – професор кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства факультету культури і мистецтв СНУ імені Лесі Українки, народний артист України.

Концертмейстерський клас : Робоча програма навчальної дисципліни / Укладач Людмила Василівна Гордійчук. – Луцьк : Ключі, 2018. – 14 с.

Зміст робочої програми навчальної дисципліни «Концертмейстерський клас» орієнтований на специфіку підготовки бакалавра, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво», за освітньою програмою «Музичне мистецтво».

Рекомендовано викладачам та студентам музичних, музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів.

УДК 78.0.616.432.378
ББК 85.315.4+74.484

© Гордійчук Л. В., 2018
© Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, 2018

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1
денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» «Музичне мистецтво»	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 190/6		Рік навчання 1
		Семестри 2
ІНДЗ: <u>ні</u>		Індивідуальні заняття 30 год.
		Самостійна робота 154 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: екзамен (2 семестр)	

заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» «Музичне мистецтво»	вибіркова
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестри 2
ІНДЗ: <u>ні</u>		Індивідуальні заняття 8 год.
		Самостійна робота 72 год.
		Консультації 10 год.
	Форма контролю: екзамен (2 семестр)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Робоча програма навчальної дисципліни «Концертмейстерський клас» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Ансамблеве виконання є творчим процесом відтворення музичного твору засобами виконавської майстерності. Концертмейстер-піаніст та соліст не тільки

відтворюють результат композиторської творчості, але й створюють в реальному звучанні образи на основі створених композитором. Інструктивно-технічна та художньо-виконавська підготовка студентів: читання з аркуша, транспонування, підбір на слух мелодії та її гармонізація виконання партії акомпанементу в інструментальних та вокальних ансамблях сприяє формуванню виконавських навичок, творчих та інтерпретаційних здібностей.

Навчальна дисципліна «Концертмейстерський клас» є обов'язковою (нормативною) професійної підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Основними компетенціями є:

- ✓ забезпечення теоретичної і практичної готовності студентів до виконавської діяльності піаніста-концертмейстера;
- ✓ розвиток інтонаційно-слухових, ансамблевих виконавських навичок, ладо-гармонічних, емоційно-емпатійних уявлень та відчуттів;
- ✓ знання методів роботи над музичним твором в ансамблі;
- ✓ формування умінь художньо-естетичного обґрунтування виконавської інтерпретації музичного твору.

Згідно з вимогами програми студенти повинні **знати:**

- ✓ стильові та жанрові особливості музичних творів;
- ✓ специфіку вокального або хорового та інструментального акомпанементу;
- ✓ теситури вокальних голосів, ритм вірша;
- ✓ особливості прийомів гри та тембри звучання сольного музичного інструменту;
- ✓ способи досягнення єдиного звукового комплексу у процесі ансамблевого виконання;
- ✓ принципи організації праці та функції піаніста-концертмейстера;

вміти:

✓ вільно володіти виражальними можливостями музичного інструменту у виконанні акомпанементу творів класичної, сучасної та народної музики;

✓ професійно акомпанувати вокалістам та інструменталістам;
 ✓ провести музично-теоретичний аналіз виконуваних творів;
 ✓ створити власну музичну інтерпретацію партії акомпанементу;
 ✓ створити власний варіант супроводу до народної пісні на основі гармонічного аналізу;

✓ виконувати нескладний акомпанемент з аркуша та в транспорті;
 ✓ підбирати на слух та гармонізувати мелодію;
 ✓ створювати необхідні психологічні передумови та творчу атмосферу для забезпечення вдалого концертного виступу.

Важливе значення має організація індивідуальної та самостійної роботи студента в опрацюванні ансамблевих творів, формування професійної майстерності піаніста-концертмейстера в єдності її трьох складових: майстерність інтерпретації («прочитання» твору, розробка і створення індивідуальної концепції його виконання), майстерність артистичного (емоційно-образно-вольового) впливу і технічна (інструментальна) майстерність.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2.
денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Інд. зан.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічна підготовка				
Тема 1. Читання з аркуша та транспонування..	37	6	30	1
Тема 2. Підбір на слух мелодії та її гармонізація. Види супроводу.	35	4	30	1
Разом за змістовим модулем 1	72	10	60	2

Змістовий модуль 2. Художньо-виконавська підготовка				
Тема 3. Вивчення вокального акомпанементу	59	10	47	2
Тема 4. Вивчення інструментального акомпанементу	59	10	47	2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	118	20	94	4
<i>Всього годин:</i>	190	30	154	6

заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Інд. зан.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічна підготовка				
Тема 1. Читання з аркуша та транспонування..	23	2	18	3
Тема 2. Підбір на слух мелодії та її гармонізація. Види супроводу.	22	2	18	2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	45	4	36	5
Змістовий модуль 2. Художньо-виконавська підготовка				
Тема 3. Вивчення вокального акомпанементу	23	2	18	3
Тема 4. Вивчення інструментального акомпанементу	22	2	18	2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	35	4	36	5
<i>Всього годин:</i>	90	8	72	10

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1. Читати з аркуша акомпанемент пісень шкільної програми з «Музичного мистецтва». Транспонувати мелодію, акомпанемент на секунду вверх і вниз.

Тема 2. Підібрати на слух мелодію народної пісні. Створити гармонічний супровід. За ознаками жанру підібрати відповідний вид супроводу.

Тема 3. Вивчити акомпанемент до пісні, романсу, арії. Визначити особливості розвитку вокальної партії. Забезпечити художньо-інтерпретаційний підхід до поетичного образу музичного твору на основі аналізу нотного тексту та вірша.

Тема 4. Ознайомитися з фортепіанною партією у творі для струнних, духових, народних інструментів. Прочитати з аркуша партитуру хорового твору для двох, трьох, чотирьох голосів. Ознайомитися з оркестровою партитурою та її виконанням засобами фортепіанної техніки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання –

2 семестр – екзамен (денна форма навчання)

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 3
Денна форма навчання
Заочна форма навчання

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		
Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		МКР 1	МКР 2	100
T 1	T 2	T 3	T 4	20	40	
10	10	10	10			

Критерії оцінювання відповідей студентів

<i>10 балів</i>	продемонстровано володіння технікою читання з аркуша та транспонування на секунду, гармонізації мелодії, виконання ансамблевих творів має технічну та художню досконалість;
<i>8 балів</i>	продемонстровано володіння читкою з аркуша та транспонування мелодії, простий гармонічний супровід, у виконанні ансамблевих творів є балансова недостатність, змістовний художній образ;
<i>6 балів</i>	неточність у прочитанні нотного тексту, невідповідність гармонічного супроводу, виконання ансамблевих творів технічно брудне, динамічна та агогічна неточність, невиразний художній образ;
<i>4 балів</i>	технічно неграмотне прочитання з аркуша, гармонізація часткова, виконання ансамблевих творів невиразне інтонаційно, технічні помилки ускладнюють передачу художнього образу;
<i>1 бал</i>	завдання виконане на мінімальному рівні
<i>0 балів</i>	завдання не виконане

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

<i>40–37 балів</i>	продемонстровано володіння технікою читання з аркуша та транспонування на секунду, гармонізації мелодії, виконання ансамблевих творів має технічну та художню досконалість;
<i>36–32 балів</i>	продемонстровано володіння читкою з аркуша та транспонування мелодії, простий гармонічний супровід, у виконанні ансамблевих творів є балансова недостатність, змістовний художній образ;
<i>31–25 балів</i>	неточність у прочитанні нотного тексту, невідповідність гармонічного супроводу, виконання ансамблевих творів технічно брудне, динамічна та агогічна неточність, невиразний художній образ;
<i>24–10 балів</i>	технічно неграмотне прочитання з аркуша, гармонізація часткова, виконання ансамблевих творів невиразне інтонаційно, технічні помилки ускладнюють передачу художнього образу;
<i>9–1 бал</i>	завдання виконане на мінімальному рівні
<i>0 балів</i>	завдання не виконане

Навчальна дисципліна «Концертмейстерський клас» оцінюється за модульно-рейтинговою системою, яка складається з 2 модулів у семестрі.

Поточний контроль здійснюється під час проведення індивідуальних занять і визначається рівнем практичної підготовленості студента до завдань по темі.

Поточний контроль реалізується у формі перевірки володіння піаністом-концертмейстером технікою читання тексту, слуховою увагою, вмінням створити звуковий баланс, самостійно підготувати аналіз виконуваного ансамблевого твору, знанням особливостей сольного інструменту або голосу.

Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 40 балів.

Підсумковий модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульних контрольних робіт: академічного виступу студента як концертмейстера на сцені з виконанням ансамблевих вокальних та інструментальних творів, демонстрацією навичок читання з аркуша, транспонування, гармонізації мелодії та вмінням створити художньо-виконавську інтерпретацію музичного твору.

Максимальний бал, отриманий за МКР становить 60 балів.

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного

8. РЕКОМЕНДОВАНИЙ МУЗИЧНИЙ РЕПЕРТУАР

1. Бассі Л. Ноктюрн *Lamente* для кларнета і фортепіано.
2. Бакланова Н. Мазурка для флейти і фортепіано.
3. Бетховен Л. Менует для скрипки і фортепіано.
4. Білаш О., слова Лігостова В. «Явір і яворина», сл. Гуцала Є. «Поцілунок осені», сл. Деркача В. «Нікому не кажи», сл. Гаптаря В. «А він любив мене».
5. Білаш О., слова Павличка Д. «За літами».
6. Варламов А., сл. Лермонтова М. «Белеет парус одинокий».
7. Вебер К. Хор мисливців з опери «Чарівний стрілець» для кларнета і фортепіано.
8. Вебер К. Концерт №1 *f-moll* для кларнета.
9. Гассе И. Бурре і менует для скрипки і фортепіано.
10. Гендель Г. Прелюдія для скрипки і фортепіано.
11. Глієр Р. «О, если б грусть моя», романс ор.28, №2.
12. Глюк К. Арія Орфея з опери «Орфей та Евридика».
13. Гомоляка В. Елегія // Зб. Десять п'єс для скрипки і фортепіано.
14. Горова Л. «Відчинилося життя»: 36 пісень для дітей.- 2-ге вид., стер. – Т.: Джура, 2007, - 112 ст.
15. Гурилев А. , сл. Огарева Н. «Внутренняя музыка», «Отгадай, моя родная».
16. Даргомыжский А., сл. Кольцова А. «Не скажу никому».
17. Джордані Т. «О, милый мой!».
18. Лисенко М., сл. Лесі Українки «Смутної провесни».
19. Люллі Ж. Гавот і менует для скрипки і фортепіано.
20. Обер Д. Жига для кларнета і фортепіано.
21. Piazzolla A. – *Milonga sin Palabras*.
22. Скорик М., сл. Петренка М. «Намалюй мені ніч».
23. Faure G. *Siciliana* ор.78 для флейти і фортепіано.
24. Чайковский П., сл. Апухтина А. «День ли царит».
25. Чайковський П., Аріозо Германа з опери «Пікова дама».

26. Чайковский П. Аріозо Іоланти з опери «Іоланта».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев А.Д. Из истории фортепианной педагогики. Руководства по игре на клавишно-струнных инструментах (от эпохи Возрождения до середины XIX века) [Текст] / А.Д. Алексеев // Киев, 1974. – 159 с.
2. Алексеев А.Д. Методика обучения игре на фортепиано [Текст] / А.Д. Алексеев // М., 1978. – 282 с.
3. Баренбойм Л. А. Фортепианная педагогика [Текст] / Л.А. Баренбойм // Т1. М., 2007. – 192 с.
4. Брагина О.Ф. О работе над музыкальным произведением [Текст] / О.Ф. Брагина // Вопросы фортепианной педагогики : сб. ст. / общ. ред. В. Натансона. М. : Музыка, 1971. – Вып. 3. – С. 77-91.
5. Вицинский А.В. Процесс работы пианиста-исполнителя над музыкальным произведением. Психологический анализ [Текст] / А.В. Вицинский // М.: Классика- XXI, 2004. – 100 с.
6. Воробкевич Т. Методика викладання гри на фортепіано [Текст] / Т. Воробкевич // Львів: ЛДМА, 2001. – 244 с.
7. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением [Текст] / Л.О. Гинзбург // М. : Музыка, 1981. – 145 с.
8. Гольденвейзер А.Б. О музыкальном исполнительстве. Из заметок старого исполнителя-пианиста [Текст] / А.Б. 8. Гольденвейзер // Вопросы музыкально-исполнительского искусства. Сб.2. — М.: Государственное музыкальное издательство, 1958. С. 3-13.
9. Гофман Й. Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре [Текст] / Й. Гофман // М. : Классика-XXI, 2002. – 192 с
10. Гринштейн С. Великие фортепианные педагоги прошлого (И.Б. Ложье, Ф. Вик, Л. Рима, М. Варро) [Текст] / С. Гринштейн // Изд-во Композитор – Санкт- Петербург, 2004. – 144 с.

11. Каузова А.Г., Николаева А.И. Теория и методика обучения игре на фортепиано: учеб. ТЗЗ пособие для студ. высш. учеб. Заведений [Текст] / А.Г. Каузова, А.И. Николаева // М. : Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2001. – 316 с.
12. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя [Текст] / Н. Кашкадамова // Львів : КІНПАТРИ ЛТД, 2014. – 344 с.
13. Корыхалова Н.П. За вторым роялем. Работа над музыкальным произведением в фортепианном классе [Текст] / Н.П. Корыхалова // СПб : Композитор СПб., 2006. –552 с.
14. Коган Г.О работе музыканта-педагога. Основные принципы [Текст] / Г.О. Коган // Вопросы музыкальной педагогики. Сб.статей. Вып. 1. / Ред.-сост. В.А. Натансон. -М., Музыка, 1979. С. 77-84.
15. Коган Г. Работа пианиста [Текст] / Г. Коган // М.: Музгиз, 1979. – 200 с.
16. Коган Г. У врат мастерства [Текст] / Г. Коган // М.: Классика-XXI, 2004. – 136 с.
17. Корто А. О фортепианном искусстве [Текст] / А. Корто // Статьи, материалы, документы. – М. : Музыка, 1965. – 363 с.
18. Либерман Е.Я. Творческая работа пианиста с авторским текстом [Текст] / Е.Я. Либерман // М. : Музыка, 1988. – 240 с.
19. Макуренкова Е.М. О педагогике В.В.Листовой [Текст] / Е. М. Макуренкова. – 2-е изд. – М. : Музыка, 1991. – 64 с.
20. Маранц Б.С. О самостоятельной работе студента-пианиста [Текст] / Б.С. Маранц // Фортепиано, №3-4 2005. М, 2005. - С. 36-47.
21. Мартинсен К.А. Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано [Текст] / К.А. Мартисен // – М.: Классика-XXI, 2002. – 120 с.
22. Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника на основе звукотворческой воли [Текст] / К.А. Мартисен // – М. : Музыка, 1966. – 220 с.

23. Медушевский В.В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки [Текст] / В.В. Медушевский // – М. : Музыка, 1976. – 254 с.
24. Милич Б. Воспитание ученика пианиста [Текст] / Б. Милич // – М. : Кифара, 2002. – 184 с.
25. Мильштейн Я. И. «Константин Николаевич Игумнов» [Текст] / Я.И. Мильштейн // – М. : Музыка, 1975. – 472 с.
26. Надырова, Д.С. О развитии эмоциональной отзывчивости на музыку при обучении музыке [Текст] / Д.С. Надырова // Инструментальная подготовка учителя музыки; межвуз. Сб. научн. Тр. М. : МГПИ. 1984. –С.72-82.
27. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры [Текст] / Г.Г. Нейгауз // М., 1958. –319 с.
28. Пианисты рассказывают [Текст] / Сост., общая ред. и вступ. статья М. Соколова // Вып. 3 – М.: Сов. Композитор, 1988. –176 с.
29. Савшинский С. Работа пианиста над техникой [Текст] / С. Савшинский // – Л. : Музыка, 1968. –108 с.
30. Савшинский С. Работа пианиста над музыкальным произведением [Текст] / С. Савшинський Л. : Музыка, 1964, 186 с.
31. Скорульський М. Елементарні основи фортепіанної техніки школи Г. М. Єсипової [Текст] / М. Скорульський // – Київ, 1970, 120 с.
32. Фейнберг С.Е. Пианизм как искусство [Текст] / С.Е. Фейнберг // – М. : Классика-XXI, 2001. – 340 с.
33. Цыпин Г.М. Обучение игре на фортепиано [Текст] / Г.М. Цыпин // Учеб.пособие для студентов пед. ин-тов по спец. / № 2119 «Музыка и пение» / – М. : Просвещение, 1984. – 176 с.
34. Черни К. Малая теоретико-практическая фортепианная школа, ор. 584 [Текст] / К. Черни ; пер. с нем. К. Арнольда // СПб. : Гольц, 1842. – 52 с.

Интернет ресурси

<http://www.nmau.com.ua/>

архів музичних файлів

<http://classic.chubrik.ru/>

архів музичних файлів

http: // notes. tarakanov. net /	НОТИ
http: // mus. lib. mmv. ru /	НОТИ
http: // www. piano. ru/inter. htm/	НОТИ
http: //www, artofpiano. ru /	архів музичних файлів
http: // roisman, narod, ru / compnotes, htm/	НОТИ